

Financial Law Institute

Working Paper Series

WP 1999-16

October 1999

*HET SLIM IV PROJECT VAN DE
EUROPESE COMMISSIE: HARMONISATIE
DOOR deregulering VAN HET
EUROPEES VENNOOTSCHAPPENRECHT*

Caroline De Vos

*The **Financial Law Institute** is a department within the Law School of the University of Ghent, Belgium. The research activities undertaken within the Institute focus on various issues of company and financial law, including private and public law of banking, capital markets regulation, company law and corporate governance.*

*The **Working Paper Series**, launched in 1999, aims at promoting the dissemination of the research results of different researchers within the Financial Law Institute to the broader academic community. The use and further distribution of the Working Papers is allowed for scientific purposes only. Working papers are published in their original language (Dutch, French, English or German) and are provisional.*

*For more information and a full list of available working papers, please consult the **homepage** of the Financial Law Institute at:
<http://www.law.rug.ac.be/fli>*

*Het SLIM IV project van de
Europese Commissie:
harmonisatie door deregulering
van het Europees
Vennootschappenrecht*

Caroline De Vos

Abstract

The SLIM ("Simpler Legislation for the Internal Market") exercise was launched by the Commission in several areas of legislation, in which simplification could lead to further harmonisation.

This text gives an overview of the proposals for simplification made by the Company Law SLIM Working Group with respect to the First and the Second Company Law Directives.

As regards the First Company Law Directive the SLIM proposals focus on electronic filing and publication procedures and on line accessibility of company data throughout the European Union.

With respect to the Second Company Law Directive, the Working Group made proposals concerning contributions in kind, compulsory withdrawal of shares, acquisition of own shares, financial assistance and pre-emptive rights..

Comments to the Author:

Caroline.DeVos@rug.ac.be

To be published in:

***Tijdschrift voor Belgisch Handelsrecht
(TBH)***

© Financial Law Institute, Universiteit Gent, 1999

HET SLIM IV PROJECT VAN DE EUROPESE COMMISSIE: HARMONISATIE DOOR DEREGULERING VAN HET EUROPEES VENNOOTSCHAPPENRECHT*

Caroline De Vos

Universiteit Gent

Instituut Financieel Recht

1. INLEIDING

1. In mei 1996 startte de Europese Commissie een initiatief onder de naam "Simpler Legislation for the Internal Market", afgekort "SLIM". Dit initiatief strekte ertoe te onderzoeken in welke rechtsgebieden de wetgeving van de Interne Markt kan worden vereenvoudigd.

Het vereenvoudigen van de Europese wetgeving kaderde binnen het Vertrouwenspact van de Europese Commissie betreffende de Werkgelegenheid en werd tevens als één van de actiepunten benadrukt door de Europese Raad van Dublin. Een duidelijk, toegankelijk en doeltreffend omgezet en gehandhaafd gemeenschapsrecht werd beschouwd als één van de motoren ter stimulering van de werkgelegenheid, ter versterking van het concurrentievermogen, met name voor zeer kleine, kleine en middelgrote ondernemingen en tevens als een voorwaarde voor de voltooiing van de Interne Markt.

2. Het pilootproject, SLIM I genoemd, had tot doel in kaart te brengen hoe de last van niet-efficiënte Europese wetgeving in vier welbepaalde sectoren van het bedrijfsleven¹ het best kon verminderd worden en leverde reeds in het najaar van 1996 een eindrapport op. Het Europees Parlement bevestigde in de Crowley-rapporten² haar ondersteuning van het SLIM initiatief. Met de steun van de Europese Raad van Ministers gehouden te Amsterdam op 16 en 17 juni 1997, werd een tweede

---

* Voor nadere literatuur omtrent de harmonisatie van het vennootschappenrecht in Europa, zie o.m.: V. EDWARDS, *EC company law*, Clarendon press, Oxford, 1999, 431p; B. A. K. RIDER, *The realm of company law : a collection of papers in honour of professor Leonard Sealy V.*, Kluwer law international, London, 1998, 273p; E. WERLAUFF, *EC company law : the common denominator for business undertakings in 12 states*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København, 1993, 432p; J. N. SCHUTTE-VEENSTRA, *Europese richtlijnen vennootschapsrecht*, Kluwer, Deventer, 1997, 128p; J. N. SCHUTTE-VEENSTRA, E.E.G. GEPKEN-JAGER, "New Directions in European Company Law", *Ondernemingsrecht* 1999-10, 271; F. WOOLDRIDGE, *Company law in the United Kingdom and the European Community : its harmonization and unification*, Athlone Press, London, 1991, 208p; X., *Developments in European company law*, Kluwer Law International, Den Haag, s. d., X., *Harmonisatie van vennootschaps- en effectenrecht. Ervaringen en vooruitzichten in Europa en de Verenigde Staten*, Kluwer, Deventer, 1988, 143p.

Voor een Engelstalige versie van de tekst van de verschillende Europese richtlijnen vennootschappenrecht, zie K. J. HOPT en E. WYMEERSCH (Ed), *European Company and Financial Law*, 1991, De Gruyter Verlag, Berlijn, 1511p.

¹ Namelijk (1) Intrastat, (2) voor de bouw bestemde producten, (3) wederzijdse erkenning van diploma's en (4) siergewassen.

² Goedgekeurd op 9 april 1997 en 20 februari 1998.

fase van het SLIM project aangevat.³ De derde fase van SLIM is in maart 1998 van start gegaan.⁴

3. In de vierde fase van SLIM verscheen tenslotte het vennootschappenrecht op de orde van de dag.⁵ In tegenstelling tot eerdere, omvangrijkere studies naar mogelijke vereenvoudigingen van het Europees vennootschappenrecht⁶, spitste de SLIM IV oefening zich enkel toe op de Eerste Richtlijn 68/151/EEG van de Raad van 9 maart 1968⁷ en de Tweede Richtlijn 77/91/EEG van de Raad van 13 december 1976⁸.

In deze bijdrage wordt een overzicht geboden van de SLIM werkzaamheden rond de Eerste en Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht. Enkel de door de SLIM Werkgroep Vennootschappenrecht (hierna: de “Werkgroep”) bestudeerde materies zullen worden toegelicht.⁹ Alvorens de eigenlijke bespreking aan te vatten, wordt een toelichting gegeven bij de typische SLIM methodologie.

2. DE SLIM-WERKMETHODE

4. SLIM huldigt een snelle, pragmatische en concrete aanpak. Dit blijkt uit de procedure die de Commissie voor de SLIM werkzaamheden heeft uitgewerkt. Deze procedure heeft als doel de bij de gemeenschapswetgeving betrokken sectoren zoveel als mogelijk bij het dereguleringsproces te betrekken, zonder evenwel ruimte voor oeverloze discussies open te laten.¹⁰

---

³ In deze fase werden de wetgeving inzake B.T.W.-verplichtingen, de gecombineerde nomenclatuur voor buitenlandse handel, meststoffen en bankdiensten onder de loep genomen.

⁴ Deze fase was toegespitst op drie sectoren, namelijk de verzekeringssector, de sociale zekerheid en de tenuitvoerlegging van de gewijzigde electromagnetische-compatibiliteitsrichtlijn.

⁵ In het raam van SLIM IV kwamen tevens de wetgeving inzake verpakkingen en gevaarlijke stoffen ter sprake.

⁶ Cf. in dit verband: "The simplification of the operating regulations for public limited companies in the European Union. Final report 1995", Office for Official Publications of the European Union, Luxemburg, 1996, 416p; "Acts of the Conference on Company Law and the Single Market. 15 and 16 December 1997", Office for Official Publications of the European Union, Luxemburg, 1998, 147p (deze tekst kan geraadpleegd worden op de website van het Directoraat-Generaal XV van de Europese Commissie (<http://europa.eu.int/en/comm/dg15home.html>)).

⁷ Eerste Richtlijn 68/151/EEG van de Raad van 9 maart 1968⁷ strekkende tot het coördineren van de waarborgen, welke in de Lidstaten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van de tweede alinea van artikel 58 van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken (hierna: de “Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht”).

⁸ Tweede Richtlijn 77/91/EEG van de Raad van 13 december 1976 strekkende tot het coördineren van de waarborgen welke in de Lidstaten worden verlangd van de vennootschappen in de zin van artikel 58, tweede alinea, van het Verdrag, om de belangen te beschermen zowel van de deelnemers in deze vennootschappen als van derden met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap, alsook de instandhouding en wijziging van haar kapitaal, zulks ten einde die waarborgen gelijkwaardig te maken (hierna: de “Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht”).

⁹ De tekst van de door de Werkgroep geformuleerde voorstellen, alsmede de Memorie van Toelichting kunnen worden geraadpleegd op de website van het Instituut Financieel Recht van de Universiteit Gent (<http://allserv.rug.ac.be/~ewymeers/WP/SLIM.pdf>).

¹⁰ De juridische grondslag voor een dergelijke betrokkenheid werd gestoeld op het petitierecht als verdragsrechtelijk grondrecht.

Per besproken rechtsdomein werd een kleine werkgroep bestaande uit een beperkt aantal vertegenwoordigers van de Lidstaten en gebruikers van de betrokken wetgeving gevormd onder voorzitterschap van een door de Commissie aangeduide voorzitter. Aan deze werkgroep werd door de Commissie een vragenlijst met de voor vereenvoudiging geselecteerde materies voorgelegd. De opdracht van iedere werkgroep bestond erin van in een beperkt aantal informele vergaderingen¹¹ een rapport voor te bereiden waarin:

- de materies waarin vereenvoudiging van de gemeenschapswetgeving wenselijk is, werden geïdentificeerd en becommentarieerd;
- concrete voorstellen van vereenvoudiging werden uitgewerkt, waarmee het doel van de betrokken wetgeving kan gerealiseerd worden tegen een lagere kost voor het bedrijfsleven enerzijds en met een verhoogde kans op efficiënte omzetting van de vereenvoudigde wetgeving in nationaal recht anderzijds; en
- indien noodzakelijk, verdere concrete stappen tot actie werden gesuggereerd.

5. Er werd tevens naar gestreefd de standpunten van de niet-direct vertegenwoordigde Lidstaten en partijen te verzamelen. De Werkgroep kon daarbij in het bijzonder rekenen op een bijkomende externe inbreng vanwege het Engelse Department of Trade and Industry (DTI), gelast met de hervorming van het Engelse vennootschappenrecht.¹²

6. Het eindrapport werd vervolgens voorgesteld aan een delegatie van het bevoegde Directoraat-Generaal binnen de Europese Commissie en vervolgens binnen dit Directoraat-Generaal verder onderzocht met het oog op de voorbereiding van wetteksten.¹³

3. DE EERSTE RICHTLIJN VENNOOTSCHAPPENRECHT

7. De Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht legt aan de Lidstaten de verplichting op om de nodige maatregelen te nemen opdat tenminste voor welbepaalde in de Richtlijn opgesomde akten en gegevens betreffende vennootschappen een verplichte openbaarmaking zou geschieden.¹⁴ Deze openbaarmaking moet derden in de gelegenheid stellen kennis te nemen van de voornaamste akten van de vennootschap en van bepaalde gegevens die haar betreffen. Daarnaast bevat de Richtlijn een aantal regelen betreffende de vertegenwoordiging van vennootschappen en de nietigheid van vennootschappen, eveneens gericht op de bescherming van derden.¹⁵

---

¹¹ Voor het vennootschappenrecht betrof dit in totaal drie vergaderingen van één dag.

¹² Zie voor een overzicht van de stand van zaken van deze hervorming: "Company Law Reform. Modern Company Law For a Competitive Economy. The Strategic Framework" - A Consultation Document from the Company Law Review Steering Group, DTI, Februari 1999 (voor meer informatie omtrent de werkzaamheden van het DTI, zie ook: <http://www.dti.gov.uk>).

¹³ In dit verband dient te worden opgemerkt dat de SLIM werkzaamheden inzake siergewassen reeds resulteerden in een nieuwe richtlijn, namelijk Richtlijn 98/56/EG van de Raad van 20 juli 1998 betreffende het in de handel brengen van teeltmateriaal van siergewassen (P.B., L 226, 13/08/1998, blz. 0016 - 0023), verder uitgevoerd door Richtlijn 1999/68/EG van de Commissie van 28 juni 1999 tot vaststelling van aanvullende bepalingen met betrekking tot de op grond van Richtlijn 98/56/EG van de Raad door de leveranciers bij te houden rassenlijsten van siergewassen (P.B., L 172, 08/07/1999, blz. 0042 - 0043).

¹⁴ Zie de artikelen 2-6 Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht.

¹⁵ Zie Preambule Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht.

8. Naar Belgisch recht, richt de Richtlijn zich tot de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de commanditaire vennootschap op aandelen.¹⁶

9. De openbaar te maken akten en gegevens worden opgesomd in artikel 2 Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht. Het betreft:

- a. de oprichtingsakte, alsmede de statuten indien deze in een afzonderlijke akte zijn opgenomen;
- b. de wijzigingen van de *sub* a) vermelde akten, waaronder begrepen de verlenging van de duur van de vennootschap;
- c. na elke wijziging in de oprichtingsakte of de statuten, de volledige bijgewerkte tekst van de gewijzigde akte;
- d. de benoeming, het aftreden, alsmede de identiteit van de personen die, als orgaan waarin de wet voorziet of als leden van een dergelijk orgaan:
  - de bevoegdheid hebben de vennootschap ten opzichte van derden te verbinden en haar in rechte te vertegenwoordigen,
  - deelnemen aan het bestuur van, het toezicht of de controle op de vennootschap.Uit de openbaarmaking moet blijken of de personen die de bevoegdheid hebben de vennootschap te verbinden, dit alleen of slechts gezamenlijk kunnen doen;
- e. ten minste éénmaal per jaar het bedrag van het geplaatste kapitaal, indien in de oprichtingsakte of de statuten een maatschappelijk kapitaal wordt genoemd, tenzij iedere vergroting van het geplaatste kapitaal een wijziging van de statuten met zich meebrengt;
- f. de balans en de winst- en verliesrekening van elk boekjaar;
- g. elke verplaatsing van de zetel van de vennootschap;
- h. de ontbinding van de vennootschap;
- i. de rechterlijke beslissingen waarbij de nietigheid van de vennootschap wordt uitgesproken;
- j. de benoeming en de identiteit van de vereffenaars alsmede hun respectieve bevoegdheden, tenzij deze bevoegdheden uitdrukkelijk en uitsluitend voortvloeien uit de wet of de statuten;
- k. de beëindiging van de liquidatie en de doorhaling in het register in die Lidstaten waar zulks rechtsgevolgen heeft .

10. De openbaarmaking geschiedt via opname van de inhoud van deze akten en gegevens in een "centraal register", "handelsregister" of "vennootschapsregister" (hierna genoemd "registratie") enerzijds en anderzijds via bekendmaking van (een uittreksel van) bedoelde akten en gegevens in een nationaal publicatieblad van de Lidstaten (hierna genoemd "publicatie")¹⁷. In België geschieden registratie en publicatie respectievelijk in het Handelsregister en de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad.

De volgende punten in verband met deze registratie en publicatie weerhielden de aandacht van de Werkgroep.

A. Informatisering van registratie- en publicatiekanalen

¹⁶ Artikel 1 Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht.

¹⁷ Artikel 3 Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht.

11. Binnen de Werkgroep werd vastgesteld dat registratie en publicatie van een groot aantal akten en gegevens nog steeds volgens de traditionele procédés op papier geschieden.¹⁸ Deze werkwijze werd algemeen niet meer aangepast aan de tijd en te traag bevonden. Er werd gepleit voor de invoering van een elektronisch registratie- en publicatiesysteem waardoor een snelle en pan-Europese toegankelijkheid van vennootschapsinformatie zou kunnen worden bewerkstelligd. Deze informatisering van registratie en publicatie zou gradueel plaatsgrijpen in overeenstemming met de technische mogelijkheden van elke Lidstaat, met vooropstelling van een uiterste implementatiedatum.

In de periode gaande van de invoering van de nieuwe regeling tot de uiterste implementatiedatum (de zogenaamde "Interim-periode") zouden de volgende principes gelden:

1. Het behoort tot de bevoegdheid van de Lidstaten om te bepalen of de registratie van akten en gegevens tijdens de Interim-periode reeds elektronisch moet, dan wel nog steeds volgens de traditionele procedure kan gebeuren. In het laatste geval rust evenwel op de Lidstaat de verplichting ervoor te zorgen dat op papier geregistreerde akten en gegevens worden omgezet in elektronische bestanden;
2. Alle akten en gegevens dienen, eens geregistreerd, elektronisch te worden gepubliceerd, desgevallend na de onder punt 1 vermelde conversie;
3. Door middel van de onder punt 2 vermelde elektronische publicatie, worden akten en gegevens toegankelijk gemaakt in de ganse Unie. Publicatie van gegevens op het Internet dient daarbij te worden overwogen.

Eens de Interim-periode verstreken is, zullen alle registraties en publicaties op elektronische wijze geschieden. Daarbij zullen de volgende regelen in acht dienen te worden genomen:

1. De inhoud van de geregistreerde en gepubliceerde gegevens dient identiek te zijn;
2. Gegevens worden tegenstelbaar aan derden van zodra zij elektronisch zijn gepubliceerd;
3. De Lidstaten hebben het recht een voorafgaandelijk authenticiteitonderzoek te verrichten van geregistreerde gegevens, alvorens tot hun elektronische publicatie over te gaan.

Met het oog op deze elektronische registratie en publicatie, lijkt het niet nodig een bijzonder informatiecentrum in het leven te roepen. Centralisatie van de gegevens op het Internet dient de voorkeur weg te dragen.

12. De elektronische verwerking en on-line toegankelijkheid van vennootschapsgegevens zal in verschillende Lidstaten op wettelijke hinderpalen stuiten vanuit het oogmerk van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De Europese Commissie zal onderzoeken hoe de noodwendigheid van elektronische openbaarmaking kan worden verzoend met afdoende bescherming van de privacy.

---

¹⁸ Niettemin dient te worden benadrukt dat reeds in diverse Lidstaten initiatieven tot informatisering en on-line beschikbaarheid van bepaalde vennootschapsinformatie (bij voorbeeld van jaarrekeningen) werden genomen.

B. Taalgebruik bij registratie en publicatie van akten en gegevens

13. Als aanvulling op de voorstellen inzake registratie en publicatie van akten en gegevens heeft de Werkgroep tevens twee voorstellen geformuleerd met betrekking tot het taalgebruik bij dergelijke registratie en publicatie. Deze regelen gelden buiten de hypothese van het bestaan van een bijkantoor (zie in dit verband hieronder *sub C*).

Enerzijds werd aanbevolen dat akten en gegevens zouden worden geregistreerd en gepubliceerd in één of meerdere talen overeenkomstig de taalwetgeving van het land van herkomst van de vennootschap (*i.e.* het "home country" principe).

Anderzijds werd een mogelijkheid voor de nationale wetgevers opengelaten om vennootschappen toe te staan akten en gegevens in andere talen te registreren en te publiceren, met dien verstande dat enkel registratie en publicatie in één van de talen van de Unie bindende kracht kan hebben.

C. Link met de Elfde Richtlijn Vennootschappenrecht¹⁹

14. Binnen het bestek van de discussie betreffende het taalgebruik in het kader van de door de Eerste Richtlijn Vennootschappenrecht opgelegde verplichtingen, kwam binnen de Werkgroep onvermijdelijk ook de Elfde Richtlijn Vennootschappenrecht ter sprake.

De bezorgdheid van de Werkgroep ging voornamelijk uit naar het probleem van de verveelvoudiging van openbaargemaakte informatie en de daarmee gepaard gaande kosten en tijdsverlies. In vele Lidstaten is de opening van een bijkantoor immers onderworpen aan de openbaarmaking van een omvangrijke set vennootschapsbescheiden, waarvan in de regel een (al dan niet beëdigde) vertaling wordt geëist. Dergelijke openbaarmaking van informatie is bovendien niet enkel van toepassing bij de opening zelf van het bijkantoor, maar ook verplicht bij tal van andere belangrijke verrichtingen gedurende het bestaan van de vennootschap (bij voorbeeld een kapitaalverhoging, een zetelverplaatsing, benoemingen en afzettingen van bestuurders enz.).

Daarenboven dient rekening te worden gehouden met de omstandigheid dat verschillende Lidstaten gebruik hebben gemaakt van de door de Elfde Richtlijn Vennootschappenrecht aan de Lidstaten verschaftte vrijheid om naast de verplichte gegevens bijkomende informatie te vragen bij de opening van een bijkantoor door een vennootschap uit een andere Lidstaat.²⁰

Dit alles maakt het openen van een bijkantoor in een andere Lidstaat, en in het bijzonder de gelijktijdige opening van verschillende bijkantoren in verschillende Lidstaten, onvermijdelijk tot een tijdrovende en dure aangelegenheid.

15. De Werkgroep deed daarom de aanbeveling om de openbaarmaking van gegevens in het kader van de opening van een bijkantoor binnen de Unie eveneens

¹⁹ Elfde Richtlijn 89/666/EEG van de Raad van 21 december 1989 betreffende de openbaarmakingsplicht voor in een Lidstaat opgerichte bijkantoren van vennootschappen die onder het recht van een andere staat vallen (PB, L 395, 30.12.89, blz.36).

²⁰ Zie artikel 2 Elfde Richtlijn Vennootschappenrecht.

te baseren op het bovengenoemde beginsel van de "home country control". Dit betekent dat alle akten en gegevens met betrekking tot een vennootschap in beginsel worden openbaargemaakt in de staat van herkomst van deze vennootschap. Gezien hun voorgestelde elektronische toegankelijkheid, zullen deze gegevens kunnen worden geraadpleegd door de autoriteiten van de ontvangststaat.

De minimale gegevens die in het elektronisch bestand van de herkomststaat dienen vervat te zijn met betrekking tot bijkantoren (bij voorbeeld de bevoegdheden van de vaste vertegenwoordiger van het bijkantoor), kunnen bij Richtlijn worden vastgesteld.

De voorgestelde mildering van de verplichte openbaarmaking van informatie in verband met bijkantoren zou verder aan de volgende regelen worden onderworpen wat betreft een gebeurlijke vertaling van de betrokken informatie:

- a. Indien noodzakelijk, dient de informatie vertaald te worden in de taal van de ontvangststaat; dergelijke vertaling dient te geschieden door en op kosten van de betrokken vennootschap, desgevallend mits de hierna *sub b)* vermelde controle;
- b. Echtverklaring van de vertaalde informatie geschiedt door de bevoegde autoriteiten van de ontvangststaat;
- c. De ontvangststaat kan afzien van dergelijke (beëdigde) vertaling indien de taal van de vennootschap toegankelijk is voor de autoriteiten van de ontvangststaat;
- d. Indien het bestaan van de vennootschap voor fiscale of andere administratieve doeleinden moet worden aangetoond ten overstaan van de autoriteiten van de ontvangststaat, zal een uittreksel uit de geregistreerde informatie in de staat van herkomst, vergezeld van een verklaring uitgaande van de staat van herkomst dat deze informatie aldaar werd geregistreerd, volstaan als bewijsstuk.

D. Vertegenwoordigingsbevoegdheden²¹

16. Teneinde grensoverschrijdende verrichtingen te vereenvoudigen heeft de Werkgroep de Europese Commissie gewezen op de noodzaak dat openbaargemaakte vertegenwoordigingsbevoegdheden voldoende verstaanbaar en betrouwbaar zijn binnen de Unie. In de huidige stand van zaken blijkt de precieze betekenis en draagwijdte van vertegenwoordigingsbevoegdheden namelijk niet steeds uit de openbare registers en dringt een nader onderzoek van deze bevoegdheden zich vaak op.²² Er werd daarom gesuggereerd om mogelijke wettelijke of contractuele restricties of bijzonderheden eigen aan de vertegenwoordigingsbevoegdheden in de verschillende nationale rechtsstelsels telkens op te nemen in de respectievelijke nationale registers.

4. DE TWEDE RICHTLIJN VENNOOTSCHAPPENRECHT

²¹ Zie artikel 9 Eerste Richtlijn Vennoetschappenrecht.

²² In dit verband werden de heel eigen vertegenwoordigingsbevoegdheden van de Duitse "Prokurist" aangehaald.

17. Het onderwerp van de Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht betreft de bescherming van het kapitaal van vennootschappen van het Belgische N.V.-type. Bij dit vennootschapstype is de persoonlijke aansprakelijkheid van de vennoten beperkt tot hun inbreng. Schuldeisers van de vennootschap kunnen voor de voldoening van hun vorderingen in beginsel enkel aanspraak maken op het vermogen van de vennootschap en niet op dat van de aandeelhouders. Als tegenhanger van deze aansprakelijkheidsbeperking wordt verwacht dat de oprichters van dergelijke vennootschap bij de oprichting een bepaald bedrag aan kapitaal bij mekaar brengen en dat dit kapitaal gedurende het bestaan van de vennootschap gehandhaafd blijft.²³ De Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht bevat een arsenaal aan regelen met het oog op dergelijke kapitaalbescherming.

Binnen de Werkgroep werden de volgende materies uit de Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht weerhouden voor vereenvoudiging.

A. Inbrengen in natura

18. De Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht onderwerpt inbrengen in natura bij de oprichting van vennootschap²⁴ of bij latere kapitaalverhogingen²⁵ aan een waardering door een deskundige, wiens verslag openbaar dient te worden gemaakt. Dergelijk deskundigenverslag is eveneens vereist in geval van quasi-inbrengen.²⁶

De Werkgroep was van oordeel dat in deze drie gevallen een deskundigenverslag overbodig was indien een inbreng bestaat uit effecten die verhandeld worden op een gereguleerde markt, bij voorbeeld in het kader van een uitkoopbod. De waarde van dergelijke effecten kan immers voldoende worden gemeten aan de toepasselijke koers.

Voorts zou een deskundigenverslag niet meer vereist zijn indien de inbrengen reeds eerder het voorwerp zijn geweest van een in hetzelfde perspectief verrichte waardering, op voorwaarde dat het laatste waarderingsverslag met betrekking tot de vermogensbestanddelen voldoende recent is en zich in tussentijd geen noemenswaardige waardeveranderingen hebben voorgedaan.

19. Tenslotte werd door de Werkgroep vastgesteld dat er grote conceptuele verschillen bestaan in de verschillende Lidstaten met betrekking tot de inbreng van schuldvorderingen in het kapitaal van een vennootschap. In sommige Lidstaten wordt dergelijke inbreng als een inbreng in natura gekwalificeerd, terwijl andere Lidstaten deze inbreng als geldelijk beschouwen. De Werkgroep heeft de Commissie

---

²³ Voor literatuur betreffende de Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht zie in het bijzonder J. M. M. MAIJER, W. WESTBROEK, W. C. L. VAN DER GRINTEN, *Het vennootschapsrecht en de tweede EEG-richtlijn*, Kluwer, Deventer, 1979, 75p.; J. N. SCHUTTE-VEENSTRA, *Harmonisatie van het kapitaalbeschermingsrecht in de EEG. Een studie naar de uitvoering van de tweede EEG-richtlijn op het gebied van het vennootschapsrecht in de Lidstaten*, Kluwer, Deventer, 1991, 348p, met uitvoerige bibliografie. Zie ook L. DEMEYERE, "De tweede Europese richtlijn inzake vennootschappen en de Belgische vennootschapswetgeving", *E.S.T.* 1984, 335-352; G. WILS, "Overtreedt de Belgische wetgever de tweede Europese Richtlijn over de vennootschappen?", *Jura Falc.* 1984-85, 555-565.

²⁴ Artikel 10 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht.

²⁵ Artikel 27 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht.

²⁶ Artikel 11 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht.

derhalve aanbevolen een uniforme behandeling van deze soort inbrengen uit te werken.

B. Nominale waarde - fractiewaarde

20. Uit de discussies binnen de Werkgroep is gebleken dat de begrippen "nominale waarde" en "fractiewaarde" niet in alle nationale rechtstelsels van de Lidstaten dezelfde lading dekken.²⁷ Aan de Commissie werd daarom voorgesteld te onderzoeken in hoeverre het noodzakelijk is deze concepten te handhaven, dan wel het concept "nominale waarde" af te schaffen.

C. Gedwongen intrekking van aandelen

21. De gedwongen intrekking van aandelen of "squeeze-out" is geregeld in artikel 36 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht. Op grond van dit artikel moet de gedwongen intrekking zijn voorgeschreven of toegestaan door de statuten of de oprichtingsakte vóór de plaatsing van de aandelen die moeten worden ingetrokken. Indien de statuten of de oprichtingsakte de gedwongen intrekking enkel toestaan, moet tot een intrekking worden besloten door de algemene vergadering, tenzij de betrokken aandeelhouders deze intrekking eenparig hebben goedgekeurd;

De Werkgroep heeft in afwijking hiervan aan de Commissie voorgesteld dat in Lidstaten die nog geen squeeze-out procedures hebben ingevoerd, de gedwongen intrekking van aandelen mogelijk zou worden gemaakt, niet enkel indien dergelijke mogelijkheid reeds ingeschreven stond in de statuten van een vennootschap op het ogenblik van de uitgifte van de betrokken aandelen, maar eveneens op grond van een latere beslissing van de algemene vergadering na de uitgifte van de aandelen. Dergelijke beslissing zou alsdan slechts gedragen moeten worden door 90% van de betrokken aandeelhouders.

D. Inkoop van eigen aandelen

22. De inkoop van eigen aandelen is geregeld in artikel 19 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht, dat de volgende regelen vastlegt voor dergelijke inkoop:

- a. Er moet toestemming tot verkrijging zijn gegeven door de algemene vergadering, die de wijze vaststelt waarop de voorgenomen verkrijgingen plaatsvinden, met name het maximum aantal te verkrijgen aandelen, de geldigheidsduur van de toestemming die achttien maanden niet te boven mag gaan en, in geval van verkrijging onder bezwarende titel, de minimum- en maximumwaarde van de vergoeding.

De wetgeving van een Lidstaat mag afwijken van de in de eerste zin vermelde regel, indien de verkrijging van eigen aandelen noodzakelijk is ter vermijding van een dreigend ernstig nadeel voor de vennootschap. In dat geval moet de eerstvolgende algemene vergadering door het bestuurs- of leidinggevend orgaan in kennis worden gesteld van de redenen en het doel van de verkrijgingen, van het aantal en de nominale waarde, of, bij gebreke

---

²⁷ Artikel 8 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht.

daarvan, van de fractiewaarde der verkregen aandelen, van het gedeelte van het geplaatste kapitaal dat zij vertegenwoordigen en van de waarde van de vergoeding.

- b. De nominale waarde of, bij gebreke hiervan, de fractiewaarde van de verkregen aandelen, met inbegrip van eventuele eerder verkregen aandelen die de vennootschap in portefeuille houdt en aandelen die door een persoon in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap zijn verkregen, mag niet meer dan 10% van het geplaatste kapitaal bedragen.
- c. De verkrijgingen mogen niet tot gevolg hebben dat het netto actief daalt beneden het bedrag van het kapitaal vermeerderd met de onuitkeerbare reserves.²⁸
- d. Alleen volgestorte aandelen komen in aanmerking voor verkrijging.

De Werkgroep heeft aan de Commissie voorgesteld om deze regelen in verschillende opzichten te versoepelen. Wat de voorwaarden *sub a)* betreft, werd voorgesteld de machtigingstermijn tot verkrijging van eigen aandelen van achttien maanden gevoelig te verlengen, bij voorbeeld tot vijf jaar. Tevens werd aanbevolen de *sub c)* opgenomen beperking van de verkrijging van eigen aandelen tot 10% van het kapitaal te vervangen door een beperking ten belope van het uitkeerbaar netto-actief. Nadere restricties op de inkoop van eigen aandelen kunnen worden overgelaten aan de Lidstaten. Tenslotte werd voor beursgenoteerde vennootschappen voorgesteld dat de statuten van deze vennootschappen de algemene vergadering kunnen machtigen toestemming te verlenen aan de raad van bestuur om tot inkoop van eigen aandelen tegen de marktprijs over te gaan mits afdoende voorafgaandelijke rapportering van deze verrichting naar de markt toe.

E. Financiële steun

23. De verbodsbepalingen van artikel 23 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht vormen waarschijnlijk het meest omstreden hoofdstuk van de Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht. Terwijl rechtspractici trachten de draagwijdte ervan af te bakenen, gaan hier en daar stemmen op om de regeling af te schaffen.²⁹

De Werkgroep formuleerde daarom alvast het voorstel om het verbod van financiële steun tot een praktisch minimum te beperken. Twee denkpistes werden daarbij gesuggereerd, met name hetzij financiële steun toelaten tot beloop van het uitkeerbare netto-actief, hetzij het verbod te beperken tot steun bij de intekening op nieuw uitgegeven aandelen.³⁰

F. Voorkeurrecht

²⁸ Zoals gedefinieerd in artikel 15, lid 1, *sub a)*.

²⁹ Zie o.m. E. WYMEERSCH, *Article 23 of the second company law directive: the prohibition on financial assistance to acquire shares of the company*, in: J. BASEDOW, K. J. HOPT en H. KÖTZ, *Festschrift für Ulrich Drobnig*, Mohr Siebeck, bijzondere uitgave, met verdere verwijzingen.

³⁰ Zie in dezelfde geest de voorgestelde wijzigingen van het DTI: "Company Law Reform. Modern Company Law For a Competitive Economy. The Strategic Framework" - A Consultation Document from the Company Law Review Steering Group, DTI, Februari 1999, p. 86-88.

24. Artikel 29 Tweede Richtlijn Vennootschappenrecht regelt het proportioneel voorkeurrecht van de bestaande aandeelhouders bij kapitaalsverhogingen. Op grond van dit artikel kan het voorkeurrecht niet bij de statuten of de oprichtingsakte worden beperkt of opgeheven. Dit kan enkel geschieden bij besluit van de algemene vergadering. Het bestuurs- of leidinggevend orgaan moet aan de algemene vergadering in een schriftelijk verslag de redenen voor de beperking of de opheffing van het voorkeurrecht vermelden en de voorgestelde koers van uitgifte verantwoorden.

De Werkgroep heeft het voorstel geopperd om in afwijking van de bestaande regeling aan de algemene vergadering van beursgenoteerde vennootschappen het recht te geven de raad van bestuur te machtigen nieuwe aandelen uit te geven tegen inbrengen in geld zonder voorkeurrecht. Tegenover de nadelige kost welke het voorkeurrecht voor de vennootschap betekent, weegt immers geen noemenswaardig voordeel voor de aandeelhouders op. Voorwaarde voor de voorgestelde regeling zou zijn dat de nieuwe aandelen ten minste tegen marktwaarde worden uitgegeven. In zulk geval zou geen bijzondere rapporteringsplicht gelden. Bedoelde machtiging aan de raad van bestuur zou in de tijd evenwel beperkt blijven tot vijf jaren.³¹

5. TOT SLOT

25. De SLIM IV werkzaamheden tonen aan dat de harmonisatie van het Europees vennootschappenrecht niet zo strop zit als vaak wordt betreurd. Het eindrapport van de Werkgroep werd op 30 september en 1 oktober 1999 aan de Europese Commissie voorgesteld. Het goede voornemen is dat ontwerpen van richtlijn ter tafel zullen liggen bij de aanvang van het nieuwe jaar. De on-line toegankelijkheid van deze teksten bij de eeuwwende wordt evenwel niet gegarandeerd!

---

³¹ Zie ook: E. WYMEERSCH, "Das Bezugsrecht der alten Aktionäre in der Europäischen Gemeinschaft: eine rechtsvergleichende Untersuchung", *Aktiengesellschaft* 1998/8, 382-393.